

Anslutningsgradsanalys 2023 för HAKIR- Handkirurgiskt kvalitetsregister

Bakgrund: När HAKIR startade 2010 var målgruppen för registret den specialiserade handkirurgi som bedrivs på landets sju regionkliniker. Samtliga regionkliniker deltar nu i HAKIR. Sedan 2014 har vi även erbjudit privata handkirurgiska vårdenheter att delta och under 2023 registrerade åtta privata enheter och en handsektion på Ortopedkliniken i Norrköping sina handoperationer. Case-mix på de privata enheterna varierar mycket, vissa utför endast mindre ingrepp i lokalanestesi, medan andra även utför specialiserad handkirurgi, såsom ledproteskirurgi. Svåra handsador och mer komplicerade slutenvårdsingrepp utförs dock endast vid regionklinikerna.

Svensk Ortopedisk Förening (SOF) och Svensk Handkirurgisk Förening (SHF) har enats om en så kallad Nivåstrukturerings med rekommendationer om vilka diagnoser som bör behandlas vid en handkirurgisk klinik och vilka som kan tas omhand inom ortopedin ([Nivåstrukturering 2022](#)). I praktiken är det inte helt klart hur väl dessa rekommendationer följs och troligen styrs case-mix mycket av tillgången till handkirurgisk kompetens ute på ortopedklinikerna och på de privata enheterna. Eftersom tillgång på kompetens kan variera både geografiskt och över tid så är det svårt att bedöma om kraven på lika vård i hela landet uppfylls. Ökad privatisering inom handkirurgin har också medfört att vissa privata enheter nu utför ingrepp som tidigare endast gjordes på regionklinikerna. Detta gäller t ex ledproteskirurgi och rekonstruktion vid ligamentskador i handleden.

Dessa faktorer gör det komplicerat att göra en adekvat analys av anslutningsgrad för ett handkirurgiskt kvalitetsregister.

Metod: Under våren 2024 kontaktade HAKIR Registerservice på Socialstyrelsen för att få uppgifter från Patientregistret (PaR). Försök att få in relevanta uppgifter för all kirurgi på handen visade sig inte möjligt, bland annat för att data i PaR inte kunde analyseras på kliniknivå utan endast på region- eller sjukhusnivå, vilket gör att data från ortoped- och handkirurgienheter slås ihop. Diagnos- och operationskoder medger inte heller exakta analyser. Dessa koder anger ju inte svårighetsgrad på ingreppet. Samma kodning kan vara allt från en 5 minuters operation till ett flera timmar långt komplicerat ingrepp. Vi ser även att flera privata enheter inte lämnar några uppgifter till PaR.

Vi har därför fokuserat på att få fram anslutningsgrad för tre diagnos- / operationsgrupper som enligt nivåstruktureringen bör betraktas som specialiserad handkirurgi. Dessa grupper är nervstamsskador, proteskirurgi och böjsenskador i tummar.

Enheter som endast hade rapporterat ett fåtal operationer under året (<5) har exkluderats. Data avser 2023 om inget annat anges.

Resultat:

Trots bristerna i PaR har vi gjort ett försök till analys för data från 2023, se tabell nedan.

1. Böjsenskada i tummar (diagnos- + operationskod= S660, NDL49)

Totalt återfanns 137 operationer i PaR, varav 119 på en HAKIR-ansluten enhet, alla dessa på regionklinik = **86,8%**.

De 18 operationer som ej utförts vid anslutna enheter var spridda på totalt 14 olika enheter (markerade med X dvs mindre än 5). Dessa exkluderas.

Vi opererar således **87 %** av tumsenskadorna på våra anslutna regionkliniker.

Av de 119 operationerna i PaR på HAKIR enhet hade 105 registrerats i HAKIR = **88,2%**.

2. Nervskador handledsnivå: (operationskoder ACB21, ACB22, ACB23, ACB29, ACC21, ACC22, ACC23, ACC29, ACC41, ACC42, ACC43, ACC49)

Totalt fanns 191 st operationer i PaR, varav 172 vid HAKIRs anslutna enheter och alla vid de 7 regionklinikerna = **90%** av dessa skador har opererats vid regionklinik.

De 19 som ej opererats vid anslutna enheter var fördelade på totalt 13 olika enheter (markerade med X dvs mindre än 5) och exkluderas. Det kan röra sig om felkodningar.

120 av de 191 operationerna i PaR hade också registrerats i HAKIR = **62,8%**

Största bortfallet fanns vid Sahlgrenska Mölndal där endast 1 av 33 operationer i PaR hade registrerats i HAKIR. Enheten hade låg täckningsgrad i början av 2023, men stor förbättring har skett under 2024.

3. Proteskirurgi hand/handled (operationskoder NDB29, NDB49, NDC28, NDC49, NDB59, NDB89, NDC59, NDC89)

Totalt fanns 263 operationer i PaR, varav 232 vid HAKIR-anslutna enheter, fördelade på 11 enheter (alla regionkliniker samt 4 privata enheter) = **88,5% av protesoperationerna hade utförts på en HAKIR ansluten enhet.**

De 31 som ej opererats vid anslutna enheter var spridda på totalt 15 olika enheter (de flesta markerade med X dvs mindre än 5). Undantag var Gävle sjukhus där 6 operationer fanns i PaR.

Av de 232 operationerna utförda på en HAKIR enhet hade 182 registrerats i HAKIR = **78,4%**.

Vi fann att Regionkliniken för handkirurgi på Sahlgrenska Mölndal endast hade registrerat 8 av 58 protesoperationer i PaR i HAKIR. Kliniken startade upp på nytt i HAKIR 2023 efter ett 5 år långt uppehåll och rutiner har troligen inte riktigt kommit på plats ännu. Det kan också vara fel i PaR där ortopediska protesoperationer kan ha kommit med felaktigt?

Vi fann också brister i registrering av proteskirurgi på Capio Movement Halmstad, troligen på grund av att vissa kirurger missat att registrera dessa operationer. I HAKIR fanns inga protesoperationer under 2023 för Capio Movement och endast 8 av 22 protesoperationer i PaR under 2022 återfanns i HAKIR. Vi följer upp detta, felet kan även här vara i PaR genom att ortopedisk proteskirurgi kan ha kommit med.

Operation	Tumflexorsenskada, FPL	Nervskador handled medianus och ulnaris	Proteskirurgi handled/hand
Totalt antal operationer i riket	137	191	263
Varav opererade vid HAKIR-ansluten enhet	119	172	232
Antal enheter	7	7	11
Varav opererade vid ej HAKIR-ansluten enhet	18	19	31
Antal enheter ej HAKIR >5 operationer	0	0	1
Antal enheter ej HAKIR <5 operationer	14	13	14
Anslutningsgrad per diagnosgrupp	100%	100%	91,7%
Registrerade i HAKIR	105	120	182
Varav registreringar som inte rapporterats till Socialstyrelsen	2	4	18
Täckningsgrad, andel registrerade i HAKIR	88,2	69,8%	78,4%

Sammanfattning

- **Böjsenskada i tummar** hade i 87% opererats på en regionklinik ansluten till HAKIR och **88% av dessa hade också kommit med i kvalitetsregistret.**
- **Nervstamsskador i handledsnivå** hade nästan enbart (90%) opererats på regionklinikerna, vilket stämmer med nivåstruktureringen. **70% hade också registrerats i HAKIR**, det största bortfallet berodde på bristande registreringar på regionkliniken i Göteborg. Vi arbetar med att ge kliniken support till förbättring. Det kan även finnas felkällor i PaR som påverkar data.
- **Proteskirurgi** hade i 89% utförts på en HAKIR enhet, med undantag för ortopedkliniken i Gävle som hade utfört 6 sådana operationer under 2023. Denna typ av handkirurgi borde följas upp i HAKIR och vi avser kontakta kliniken angående detta. **78% av protes-operationerna hade registrerats i HAKIR**, även här fanns nästan hela bortfallet på Göteborgskliniken (50 missade registreringar), men troligen även på Capio Movement i Halmstad. Det kan även finnas felkällor i PaR som påverkar data.
- Patientregistret fungerade inte optimalt för beräkning av anslutningsgrad, både på grund av brister i "granularitet", t ex avsaknad av uppgift om klinik samt att data saknas för vissa privata vårdgivare. Man kan också misstänka fel i data, även om vi inte haft möjlighet att validera.

- För HAKIR så kan vi ändå konstatera att registret fångar upp majoriteten av de högspecialiserade handoperationerna förutom att täckningsgradsproblem förekom på en enhet under 2023. Registret arbetar ständigt med att upprätthålla full täckningsgrad (registrera alla utförda operationer) och i medel var denna 96,5% under 2023.

Stockholm, Lund och Halmstad, 24 09 18

Annika Elmstedt, Nationell registerkoordinator, Lovisa Björnberg Registerspecialist RC Syd samt Marianne Arner, Registerhållare